

la fel. Acuzatorul, la fel. Dacă totuși spun adevărul, cine dintre ei are și dreptate? Cite mari nedreptăți nu s-au făcut, în numele unor foarte mari adevăruri? Finalul m-a făcut să mă indoiesc că autorul este conștient de aceasta. Noul proces, cel al lui Jean, pune capăt problemei primului proces. Martorii au memorie afectivă. Or, tocmai afectele sînt relative și incontrolabile.

De semnalat, nestăpînirea corectă a limbii române („e de preferat *decît*”, cînd se cerea *dativul*) și o cam foarte mare economie verbală pe cap de personaj; această economie e valoroasă atunci cînd particularizează. Întrebarea pusă de judecătorul cutare, trei cuvinte și atît, nu-l particularizează. Cred că autorul are mină de dramaturg. L-aș sfătui să nu încerce să-și pună pe scenă acest text. Sînt în piesă și situații false, raporturi false, gîndiri false. O corectare este necesară, mai ales că există temelia”.

MARIN MINCU „Finalul textului în discuție mi se pare lucrul cel mai realizat. Este o piesă politică foarte actuală. E indicat ca această piesă să fie pusă în scenă de un regizor bun”.

EMILIAN POPESCU: „Autorul a avut din plecare cîteva avantaje: 1) pretextul istoric al Ioanei, personaj celebru; 2) forma de proces, care îi permite dezbateri scenice; 3) receptivitatea spectatorului de azi la problemele majore pe care piesa le ridică.

Au fost mai bine diferențiate personajele-martori decît personajele din juru”.

GEORGE BĂNICĂ: „Cînd am citit piesa, am fost surprins de faptul că autorul nu cunoaște elemente de «bucătărie» teatrală: textul solicită prea mulți actori. Problema principală este relația dintre adevăr și putere. Puterea poate falsifica adevărul, de foarte multe ori, propunînd copii. Cît mai multe. Aceste copii au darul să ne facă pe noi, contemporanii, să nu mai cunoaștem adevărul niciodată (adevărul falsificat la infinit)”.

V. GRAMA: „În ceea ce privește ateismul unor personaje, mi se pare neabil realizat din punct de vedere dramatic”.

ELENA DELEANU: „Pentru mine, cîștigul acestei serii este faptul că am asistat la nașterea unui dramaturg. Dacă autorul se va apropia de probleme mai acut contemporane, va fi nu numai în folosul teatrelor”.

PAUL EVERAC: „Această primă întîlnire a noii stagiuni a Cenaclului dramaturgilor a decurs într-o formă mulțumitoare. Discuțiile s-au purtat la obiect, dar ele lasă cîteva nedumeriri în sufletul autorului. Mi s-a părut că piesa s-a desfășurat prea mult pe orizontală și mai puțin pe verticală. Ea nu are cotituri. meandre și explozii dramatice. Unele idei se cam repetă: de pildă, aceea că personajele sînt înfricoșate”.

THEODOR MĂNESCU: „Piesa are o construcție de cerc, nu de spirală”.

PAUL EVERAC „Lipsa de accident dramatic este ușor supărătoare, iar inserțiile aduc niște personaje emblematic care n-au timp să se desfășoare. Dumeavoastră, Cristian Popescu, ați fost victimă unei ideii: v-ați luat ideea și v-ați construit scheletul unei piese, dar îi lipsește carnea.

Soția lui Jean era la un moment dat geloasă pe Jean, pe urmă n-a mai fost. Valoarea de expurgăție produce fără îndoială o satisfacție, dar și această satisfacție trebuie argumentată. Și, aici, tovarășul Mănescu are dreptate. Nimeni nu pleacă de la acest cenaclu cutremurat de procesele nedrepte din ultimii 50 de ani, de pe întreaga planetă Pămînt”.

În încheierea discuțiilor, autorul a mulțumit pentru atenția acordată de Cenaclul dramaturgilor.

Mircea RAREȘ

REPLICA SERII

„Eu îi suspectez pe cei care nu cunosc frica, nu pe cei cărora le e frică” (Ulici).

telex-„teatrul“●telex-„teatrul“●telex-„teatrul“

Teatrul Mic și-a inaugurat stagiunea celei de-a treia săli (la Uzinele „23 August”) cu spectacolul Un pahar cu sifon de Paul Everac. Aici vor fi prezentate și alte spectacole ale teatrului. Tot Teatrul Mic, venind în întîmpinarea masivelor cereri de bilete, joacă pe scena

Operei Române Maestrul și Margareta de M. Bulgakov, Diavolul și bunul Dumnezeu de J. P. Sartre și Niște țărani de Cătălina Buzoianu după Dinu Săraru. ● După Goana de Paul Ioachim (regia: Emil Reus) și Mary Poppins de Silvia Kerim după Pamela Travers (regia: Ion Lu-

cian), Teatrul Național din Timișoara a oferit spectatorilor o premieră pe țară: Între patru ochi de A. Ghelman (regia: Nicoleta Toia). ● Aflăm cu mîhnire că a încetat din viață Lia Niculescu, regizoare, veche și credincioasă slujitoare a Teatrului Național din București. ●

CRONICA DRAMATICA

...În continuare, luna teatrală s-a desfășurat sub semnul începutului de stagiune, cu ridicări de cortină, pe alocuri, solemne. ...În continuare, dramaturgia națională a constituit principalul argument repertorial: Vlaicu-vodă de A. Davila la Teatrul Național din București, A treia țepă de Marin Sorescu la Teatrul Dramatic din Brașov, Zidarul de Dan Tărchilă la Teatrul Giulești, Goana de Paul Ioachim la Teatrul Național din Timișoara — iată cîteva titluri mai vechi sau mai noi din fondul dramaturgiei originale, care au reținut îndreptățita atenție a unor colective. Mai puține sînt, din păcate, opțiunile pentru premiera absolută: Arma secretă a lui Arhimede de D. Solomon la Teatrul de Comedie, Inocentul de Cristian Munteanu la Naționalul bucureștean, Manechine fără cap de I. D. Șerban la Teatrul „V. I. Popa” din Birlad și Zig-zag de același autor la Teatrul „Nottara”. Destine și iubiri de Octavian Sava la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani. Precum se vede, o recoltă nici prea bogată și nici destul de semnificativă. Ca și în anii trecuți, continuă să pătrundă mai ușor pe scenă textul minor, scrierea factice, de minimă rezistență, în dauna operelor verificate valoroase ale literaturii dramatice.

Constatăm că stagiunea a debutat promițător în raporturile teatrelor cu publicul; mai puțin rodnică s-a arătat deocamdată în planul calității. Cortinele s-au ridicat asupra unor spectacole lipsite de strălucire artistică, fără relief, în unele cazuri fără idee.

Dar sîntem abia la începutul unui an de proiecte promițătoare, și vrem să credem că, depășind acest moment de ezitare, teatrele se vor arăta la înălțimea menirii lor sociale și artistice.

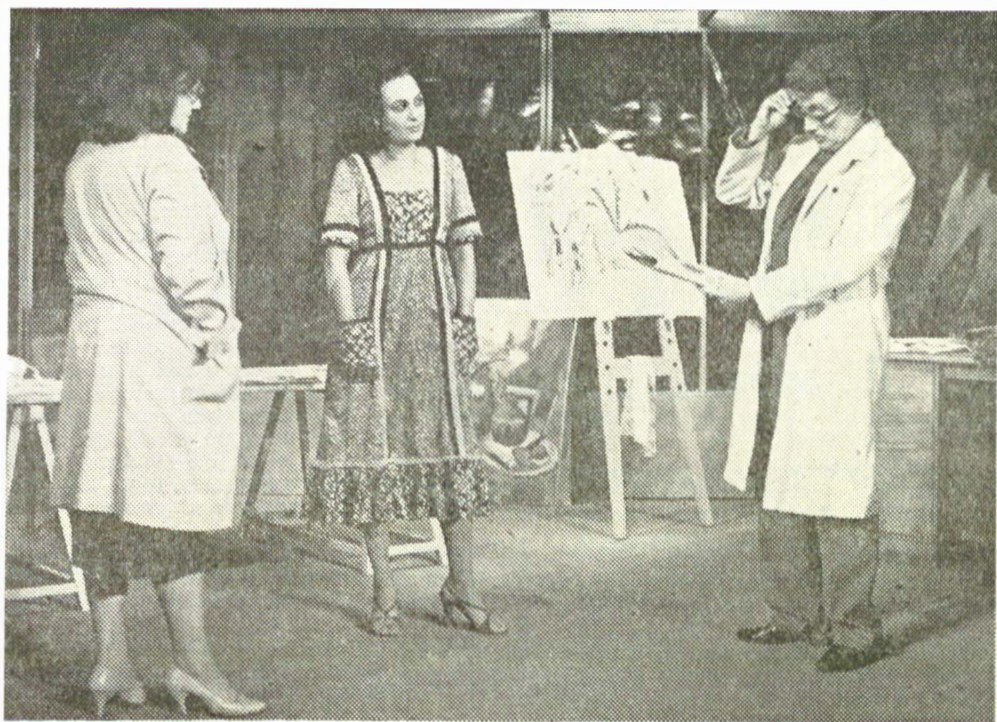
telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

În editura „Minerva”, colecția „Restitutio”, a apărut volumul „Scrieri” de C. A. Aricescu, care cuprinde și comedia Pețitorul. Cine o joacă?

● Teatrul de Comedie a fost, ca în fiecare început de stagiune, prezent în mijlocul mine-rilor din Valea Jiului, cu spectacolele Turnul de fildeş de Viktor Rozov și Există nervi de Marin Sorescu. ● La cea de-a 7-a ediție a Festivalului umorului „Constantin Tănase” de la Vaslui, în cadrul „Galei spectacolelor vesele”, au participat Teatrele

Național din București, „Nottara”, „Victor Ion Popa” din Birlad, „Vasile Alecsandri” din Iași, „Maria Filotti” din Brăila, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și Teatrul Dramatic din Galați. ● La solicitarea noastră, distinsul critic ieșean Al. Călinescu ne-a scris o cronică despre spectacolul Tot ce avem mai sfînt de Ion Druță la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași. Cronică a apărut în nr. 7—8 1982 al revistei „Teatrul”. Nu fără neplăcere, am recitit aceleași opinii, în aceleași formulări și sub

aceleași semnătură, și în ziarul „Flacăra Iașului” din 16 iulie 1982. Să cerem scuze cititorilor noștri, sau acelora ai ziarului ieșean? ● Ce se mai pregătește la Teatrul Băcovia din Bacău? Hanul de la răscruce de Horia Lovinescu (regia: I. G. Rusu, scenografia: Mihai Tofan), Capul de Mihnea Gheorghiu (regia: Const. Dinischiotu), Visul unei nopți de vară de Shakespeare (regia: Tino Geirun) și Moartea șarpelui de Elena și Nicolae Roșu (regia: Bogdan Ulmu). ●

Elena Petrican, Dana Tomiță și Constantin Petrican

oferi prestații bune ; din păcate, ele sînt compromise de precaritatea concepției regizorale. Dana Tomiță reușește, deși neaderența la rol este vizibilă, să realizeze cu naturaleză și umor un portret destul de credibil al ingineriei contestată. Tînărul Marcel Anghel face apel, mult prea de timpuriu și în exces, la „cîrlige” menite să-i atragă simpatia publicului ; cum actorul are dezinvoltură și spontaneitate, folosirea acestor calități cu seriozitate profesională i-ar fi, cred, mult mai utilă. Note distincte aduc în spectacol Ștefan Tivodaru și Constantin Petrican, care ocolesc capcana efectelor facile, alegînd calea unui joc ponderat, punctat de un

comic de calitate. Același lucru pare să și-l propună și Virgil Leahu, dar interpretarea sa alunecă, prea des, spre îngroșare și derizoriu. În roluri puțin consistente, Gabriel Constantinescu și, mai ales, Elena Petrican evoluează echilibrat, cu discreție. În roluri, în schimb, mai „colorate”, Smaranda Herford și Elena Tuțulan au dese stridențe de ton. Proaspătul angajat al trupe, Doru Zaharia, pare să anunțe, datorită măsurii juste pe care o imprimă jocului său, completarea colectivului bîrlădean cu un „element de nădejde”.

Alice GEORGESCU

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Am citit, în „România literară” din 7 oct. 1982, un substanțial articol consacrat „Teatrului canadian de azi”, de Don Rubin, redactor-șef la „Canadian Theatre Review” din Toronto. ● La Teatrul Dramatic din Baia Mare se repetă Vlaicu-vodă de A. Davila, în regia lui Gheorghe Jora și scenografia lui Mihai Tofan. ●

Noi premiere la Teatrul de Stat din Oradea : secția română a teatrului prezintă Intrigă și iubire de Schiller (regia : Zoe Anghel-Stanca, scenografia : Maria Hașeganu), iar secția maghiară, Deficit de Csurka István (regia : Szabo József, scenografia : Gheorghe Jovian. ● La Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani, o premieră

pe fară : Destine și iubiri de Octavian Sava (de la Radioteleviziune). Regia : Constantin Dinischiotu (de la Radioteleviziune). Nu de mult, avusese loc, la Teatrul „V. I. Popa” din Birlad, premiera pe fară a piesei Veghea de Cristian Munteanu (de la Radioteleviziune) în regia lui Const. Dinischiotu (de la Radioteleviziune). ●

Data premierei : 3 octombrie 1982.

Regia : FLORIN FĂTULESCU.

Scenografia : VITTORIO HOLTIER.

Distribuția : MIRCEA ANDREESCU (Vlad Dracul); GEORGE M. GRIDĂNUȘU (Papuc); ȘTEFAN ALEXANDRESCU (Tenea); DAN DOBRE (Românul); DAN SÂNDULESCU (Turcul); IOAN GEORGESCU (Dragavei); NINA ZĂINESCU (Domnica); RADU NEGOSCU (Pictorul); MARIA RUCSANDRA DOBRE (Joița); E. MIHAILĂ BRAȘOVEANU (Minică); GEORGE FERRA (Chloru); SAVU RAHOVEANU (Pirvu); VICTOR IONESCU (Aga Carasol); C. VOINEA DELAST (Suleiman); MIHAI BĂLAȘ-JUJUCĂ (Ologul); NAE CRISTOLOVEANU (Ciungul); COSTACHE BABII (Gingavul); FLAVIUS CONSTANTINESCU (Gură Strimbă); NICOLAE MANOLACHE (Orbul); MELANIA NICULESCU (Cocoșata); ANDREI RALEA (Riloul).

gice, proprii eroului sorescian, pe care nici celelalte montări nu le-au ocolit voința inexorabilă de afirmare a valorilor pozitive, în numele unui crez absolut într-o morală severă.

A doua parte a spectacolului este — deocamdată, căci lucrurile nu sînt greu de reparat — mai incertă în intenții. În primul plan se instalează, de data aceasta, relația lui Vlad cu sfetnicul trădător Papuc. (Asupra „vinei” reale a acestuia, regizorul evită să formuleze opinii ferme.) Cîteva momente de veritabilă teatralitate (mai ales sacrificiul lui Vlad, din final) reamintesc culoarea primei părți. Aceste momente sînt însă puține, și nu fac să dispară o anume impresie de monotonie, pe care o lasă dialogurile dintre Vlad și cei doi supliciați, Românul și Turcul. Temperatura scenică

atînsă în prima parte, în tablourile — desprinse parcă din Goya — cu Vlad în mijlocul „milogilor”, nu se mai reîntilnește în partea a doua, și e păcat.

Interpreții rolurilor principale — și nu numai ei, desigur — contribuie decisiv la reușita montării, în pasajele ei briante. În primul rînd, Mircea Andreescu (Vlad Dracul), materializînd excelent acel dinamism „nervos și nestăpînit” de care am amintit mai devreme, reușește unul dintre cele mai bune roluri ale carierei sale. Replica lui este electrizantă, și în accentele ei tragice, și în cele ironice, însă, uneori, este stînjinită de o dicție încă nu îndeajuns controlată. George M. Gridănușu (Papuc) vădește, la rîndu-i, o înțelegere superioară a conjuncturii; este nota dominantă a interpretării sale, ascunderea sub masca unei gravități și a unui suris îndoit.

I-am preferat, apoi, pe Radu Negoescu (Pictorul), care își compune rolul incisiv, mereu prezent în acțiune, configurînd un neașteptat partener pentru jongleriile dialectice ale lui Vlad; pe Nina Zăinescu (Domnica), ce joacă la fel de convingător și cu același aer de înțelegere gravă, dar și ironică, a situației, ca și G. M. Gridănușu; pe Maria Rucsandra Dobre (Joița), un personaj plin de temperament, poate doar excesiv caligrafiat; și, în ansamblu, pe toți cei care au compus grupul „milogilor” (Mihai Bălaș-Jujucă, Nae Cristoloveanu, Ioan Georgescu, Costache Babii — acest inepuizabil Babii, în orice fel de rol —, Flavius Constantinescu, Nicolae Manolache, Melania Niculescu, Andrei Ralea). Dan Săndulescu (Turcul) și Dan Dobre (Românul), în două roluri ingrate (și ca poziție, și ca partitură), nu reușesc nici ei, cum n-au reușit nici alți interpreți ai acestor roluri, să demonstreze mai mult decît o consimțită aplicație profesională. Victor Ionescu, George Ferra, Savu Rahoveanu, E. Mihailă-Brașoveanu, C. Voinea-Delast completează, în parametri corecți, distribuția.

Dinu KIVU

telex-„teatrul” ● telex-„teatrul” ● telex-„teatrul”

La Chioggia, în cadrul Festivalului internațional de teatru dedicat creației lui Carlo Goldoni, Teatrul Municipal „Maria Filotti” din Brăila a prezentat Bădăranii, în regia lui Marius Popescu. ● În Editura didactică și pedagogică a apărut volumul „Istoria literaturii dramatice românești și a artei

spectacolului” de Virgil Brădăteanu. ● Tudor Popescu, pe scena Teatrului de Operetă: se repetă, sub conducerea regizorului Cornel Todea, musicalul Băiatul cu floarea. ● În „Săptămîna” din 15 octombrie 1982, Ajax, după ce apreciază microrecitalul de muzică și poezie pre-

zentat de Dumitru Rucăreanu la televiziune, spune: „Ar fi de dorit ca și alți actori valoroși ai primei noastre scene să se bucure de generozitatea televiziunii”. S-o fi transferat Dumitru Rucăreanu de la Teatrul de Comedie la Teatrul Național? — ne întrebăm noi. ●

evoca, pe scena păpușilor, un moment din istoria culturală a Transilvaniei. Și a avut curajul să-l și realizeze. Barac, Barițiu și Gött se întilnesc în hanul „La bufnița veselă”, pentru a cinsti cu o cană de bere apariția „Gazetei de Transilvania”. Alături, o iscoadă a Căminării de la Viena. Tot acolo și tot atunci, un păpușar valah și trupa lui joacă *Istețiile lui Tilu Buhoglindă*. Știm că Barițiu, întemeietorul presei românești din Transilvania, a fost permanent ajutat de tipograful german Johann Gött. Barac a tălmăcit, cel dintâi, cărțile despre Till. Pe Barac și pe Barițiu îi legau nu numai locurile nașterii — primul fiind din Alămorul Sibiului, al doilea chiar din Sibiu —, dar și lupta lor pentru propășirea culturii românești. Că păpușarii din Muntenia și Moldova treceau uneori munții, la frații lor „de dincolo”, se presupune. Că, pe lângă scenetele lui Vasilache, ei jucau și peripețiile lui Buhoglindă, încă din 1838, deși traducerea lui Barac a văzut lumina tiparului abia în 1840, este mai puțin probabil. Dar, evident, întilnirile din han reprezintă o convenție propusă de autore. Convenție pe care o acceptăm, cu condiția să nu degenereze în convenționalism. Ceea ce, din păcate, se întâmplă: cele trei personalități par „lipite” la reprezentarea păpușărească, și tot ce se petrece în ospătăria hanului este destul de „făcut”.

Regia (Mircea Petre Suciuc) s-a străduit să lege cele două planuri ale acțiunii și să evite nefirescul situațiilor. A recurs la formula „teatru în teatru” și a găsit soluții inspirate pentru a „suda” componentele. A construit un spectacol de bilci, viu și antrenant, beneficiind și de scenografia lui Dan Frățiciu — cadru de joc unic, funcțional, păpuși caricaturizate. Atmosfera specifică este ajutată de

muzica lui Nicolae Suciuc. Iar actorii-mnitori își dovedesc, din nou, harul. Andrei Gălea (Tilu), Dan Hîndoreanu (patru compoziții perfect individualizate), Petre Baroncea, Camelia Matei, Sanda Schlattner, Lăcrămioara Sevestrian, Oti Strasser, Michael Salmen, Monica Răhăian, Günther Bock dau o replică plină de haz jocului păpușăresc de altădată. În personajele interpretate „pe viu”, se remarcă sinceritatea și firescul lui Nicolae Rodan, dezinvoltura Mariei Strelciuc și a Mihăelei Malinski (hangitele), aplombul lui Viorel Oancea (agentul), prestața lui C. Călin (Barițiu). Deocamdată crispat, debutantul Karl-Heinz Zobel (Gött).

Cu sensibilitate și emoție, Ricarda Terschack desfășoară, în *Fetița de la circ*, firul unei acțiuni captivante: salvarea unei fete, prizonieră într-un circ și devenită „număr”. Pe alocuri statică și discursivă, piesa nu cade niciodată în banalitate, datorită gândului care o animă, datorită simbolului pe care-l poartă. Lucrată cu acuratețe de regizoarea Francisca Simionescu, „îmbrăcată” cu bun-gust de scenograful Dan Frățiciu, montarea este admirabil servită de actori. Margareta Helthauer face din eroina principală o prezență tulburătoare. Oti Strasser dă personalitate unor roluri secundare. Johanna Bonfert, Paula Mattes, Hannes Roppelt, Renate Schneider și ceilalți, pe care i-am remarcat și în primul spectacol, dau relief fiecărei apariții.

Două piese cu mesaj valoros, cu o scriitură îngrijită, care nu reprezintă totuși dramaturgia specifică genului, în două spectacole care dovedesc profesionalismul realizatorilor.

Sanda DIACONESCU

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Urmărim în „Scin-teia tineretului” ancheta „Răspunde teatrul românesc contemporan multiplelor exigențe ale tinerului spectator?” Deocamdată, răspunsuri foarte tătoase a dat Mircea Diaconu. Să vedem în continuare. ● Secția maghiară a Teatrului Național din Tîrgu Mureș a prezentat premiera piesei *Mizerie* cu ifose de Csiky Gergely. ●

În caietul-program al spectacolului lui Al. Tocilescu de la Teatrul „Bulandra”, citim, sub semnătura distinsului Dan Berindei, că una dintre piese, atribuită lui Samuil Vulcan, se intitulează *Occisio Gregorii* în Moldavia Vodae tragedice expressa. Tot aici, sub semnătura prestigiosului Valentin Silvestru, citim că piesa se intitulează

Occisio Gregorii Vodae în Moldaviae tragedice expressa. Am căzut în dilemă. Care o fi exact titlul latinesc al Uciderei lui Grigore Vodă în Moldova, expusă tragic? Și cum e mai bine să fie tradus? Aflăm din „România liberă”, 24 septembrie 1982: Uciderea lui Occisio Gregorii... Ne-am liniștit!

FAIMA